

Advies

Tienpuntenplan voor economische migratie

Brussel, 15 december 2017

Contactpersoon: Niels Morsink - nmorsink@serv.be

De heer Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

Tienpuntenplan voor economische migratie

Mijnheer de minister

In dit advies formuleren de sociale partners tien aanbevelingen om het beleid betreffende economische migratie in Vlaanderen efficiënter en effectiever te maken. Het verbeteren van de match tussen vraag en aanbod en het verhogen van de werkzaamheid en werkbaarheid vraagt een meersporenaanpak waarbij gelijktijdig op meerdere aspecten wordt gewerkt: inzetten op een verhoging van de arbeidsparticipatie van het al aanwezige arbeidspotentieel (meer mensen aan de slag in gemiddeld langere loopbanen en meer werkbare jobs); de arbeidsmigratie vanuit andere EU-landen in goede banen leiden; en complementair hieraan, ten aanzien van de immigratie uit de derde landen, een economisch migratiebeleid voeren dat voldoende afgestemd is op de specifieke noden van de Vlaamse arbeidsmarkt.

Hoogachtend

Stefaan Peirsman
voorzitter

Niels Morsink
secretaris

Inhoud

Inhoud	4
Krachtlijnen	5
Advies	6
1 Gecombineerde vergunning	6
1.1 Elektronische en korte procedure	6
1.2 Geldigheidstermijn	7
1.3 Verschillende werkgevers	7
2 Knelpuntberoepen	8
3 Internationale overeenkomst	8
4 Hooggeschoolden en de Europese blauwe kaart	8
5 Arbeidskaart in België aanvragen	9
6 Beroepskaart	9
6.1 Economische meerwaarde	9
7 Studentenmigratie	9
8 Actieve rekrutering uit derde landen	10
9 Handhaving	10
10 Elektronisch platform	10

Krachtlijnen

- De sociale partners stellen voor om de afleveringstermijn van de gecombineerde vergunning te aligneren op deze van de Europese blauwe kaart, namelijk 90 dagen. Dat is een manier om de aantrekkelijkheid van Vlaanderen op het vlak van economische migratie te behouden. In het kader van deze aantrekkelijkheid is het eveneens van belang dat ook de procedure gezinshereniging voor de familieleden van de arbeidsmigrant vlotter verloopt.
- De woonstcontrole is geen wettelijke voorwaarde in de Vreemdelingenwet voor de aflevering van het tijdelijk document dat wordt afgeleverd in afwachting van de elektronische kaart (momenteel is dat de “bijlage 15”). De sociale partners vragen aan de steden en gemeenten om deze woonstcontrole zo snel mogelijk uit te voeren. Ze vragen ook om onmiddellijk over te gaan tot de aflevering van het tijdelijk document (dat wordt afgeleverd in afwachting van de elektronische kaart) na een positieve beslissing over de gecombineerde vergunning.
- Vandaag geldt een arbeidskaart B voor maximum één jaar bij één bepaalde werkgever. Door deze termijn te verlengen naar vier jaar voor hooggeschoolden en voor midden- en laaggeschoolden die een knelpuntberoep gaan uitoefenen, wordt de werkgever en de werknemer meer zekerheid geboden. De sociale partners vragen om de mogelijkheid te creëren voor de werknemer om binnen de geldigheid van de afgeleverde gecombineerde vergunning van werkgever te veranderen op een flexibele, maar gecontroleerde manier.
- De sociale partners vragen dat tewerkstelling van derdelanders in een knelpuntberoep in midden- of laaggeschoolde functies wordt vrijgesteld van een individueel arbeidsmarktonderzoek.
- Om moeilijk te rechtvaardigen discriminatie op basis van nationaliteit te vermijden, vragen de sociale partners om de huidige nationaliteitsvoorwaarde, gekoppeld aan het bestaan van internationale tewerkstellingsakkoorden met bepaalde landen, te schrappen.
- De sociale partners dringen erop aan dat naast de Europese blauwe kaart de mogelijkheid behouden blijft om een eigen regelgeving rond arbeidsmigratie van hooggeschoolden uit te werken gebaseerd op de behoeften van de Vlaamse arbeidsmarkt.
- De sociale partners vragen dat om tegemoet te komen aan de krapte op de arbeidsmarkt wordt onderzocht hoe personen zonder wettig verblijf, werkzaam in de informele economie, de transitie naar formele tewerkstelling kunnen maken en een arbeidskaart kunnen bekomen.
- Door de regionalisering van de beroepskaarten krijgen de gewesten de mogelijkheid om de invulling van het criterium economische meerwaarde te wijzigen. De sociale partners vragen dat de a priori toetsing van de economische meerwaarde soepeler wordt ingevuld.
- Volgens de nieuwe Europese Richtlijn 2016/801 zullen pas afgestudeerde studenten negen maanden hebben om werk te vinden in hun sector. De sociale partners vragen dat dit bij de omzetting van de Richtlijn wordt verlengd tot een jaar. Voor pas afgestudeerde hooggeschoolde werknemers vragen de sociale partners dat een lagere salarisdrempel wordt ingevoerd, aangezien zij aanvankelijk een lagere wedde zullen hebben.
- De sociale partners vragen dat wanneer het al aanwezige arbeidspotentieel en de arbeidsmigratie vanuit andere EU-landen niet meer volstaan om bepaalde vacatures in te vullen, de VDAB in samenwerking met de andere bevoegde instanties zoals Flanders Investment en Trade via tijdelijke rekruteringsacties actiever voor knelpuntberoepen rekruteert uit derde landen.
- Tenslotte, dringen de sociale partners erop aan dat de nodige middelen worden vrijgemaakt om voldoende controles te kunnen organiseren om mogelijke misbruiken te voorkomen.

Advies

Vlaanderen dreigt te evolueren naar een knelpuntberoepen economie. De vergrijzing belooft deze tendens nog te versterken, want mogelijk begint de Vlaamse beroepsbevolking vanaf 2019 te krimpen¹.

In de eerste plaats dient de grote, latente arbeidsreserve te worden aangesproken en dient hierin blijvend te worden geïnvesteerd. Zo heeft Vlaanderen vandaag ook een lage werkzaamheid van personen met een migratieachtergrond en personen met een arbeidshandicap.

De sterke stijging van de krapte op de arbeidsmarkt doet echter vermoeden dat de arbeidsreserve niet zal volstaan. Vlaanderen sluit aan bij de landen met de meest krappe arbeidsmarkten².

Daarom dient er te worden ingezet op maatregelen om Vlaanderen aantrekkelijker te maken voor de arbeidsmigranten die de Vlaamse economie nodig heeft om te blijven functioneren en te groeien. Het wordt moeilijker om deze arbeidsmigranten in de Europese Economische Ruimte te vinden, gezien in vrijwel heel de Europese Economische Ruimte het arbeidsaanbod krimpt.

Slechts een kleine minderheid van de niet-EU-migranten in België komt binnen via een arbeidsmigratieregeling (11%)³. De tien aanbevelingen hieronder kunnen het Vlaamse beleid betreffende economische migratie efficiënter en effectiever maken.

Voorafgaand wensen de sociale partners mee te geven dat een efficiënt en effectief beleid omtrent economische migratie een verhoging van het budget zal vergen, maar ook dat een goed werkend beleid de beste campagne is om schaars en gegeerd talent naar Vlaanderen aan te trekken.

1 Gecombineerde vergunning

1.1 Elektronische en korte procedure

De sociale partners vragen dat een aanvraag voor een gecombineerde vergunning elektronisch kan worden ingediend. De procedure voor het afleveren en ook voor het vernieuwen van een gecombineerde vergunning dient zo kort mogelijk te zijn. De richtlijn stelt hierover het volgende: *“de bevoegde instantie neemt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vier maanden na de datum van indiening van de aanvraag, een besluit over de volledige aanvraag.”*⁴ De sociale partners stellen voor om de termijn te aligneren op deze van de Europese blauwe kaart, namelijk 90 dagen. Dat

¹ Studiedienst van het Departement WSE (2015). De Vlaamse arbeidsmarkt na 2020. Departement Werk & sociale economie

² Herremans et al. (2015). Terugblik op de Vlaamse arbeidsmarkt: ontwikkelingen sinds de jaren '80. Steunpunt Werk en Sociale Economie.

³ Studiedienst van het Departement WSE (2015). De Vlaamse arbeidsmarkt na 2020. Departement Werk & sociale economie

⁴ Richtlijn 2011/98/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, alsmede inzake een gemeenschappelijk pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven

is een manier om de aantrekkelijkheid van Vlaanderen op het vlak van economische migratie te behouden. In het kader van deze aantrekkelijkheid is het van belang dat ook de procedure gezinshereniging voor de familieleden van de arbeidsmigrant vlotter verloopt.

De afleveringstermijn van een verblijfskaart kan vandaag sterk verschillen van gemeente tot gemeente. Dit heeft vooral te maken met de praktische organisatie van de woonstcontrole. Deze wordt uitgevoerd door de lokale politie en verschilt van gemeente tot gemeente en van stad tot stad. De woonstcontrole is geen wettelijke voorwaarde in de Vreemdelingenwet voor de aflevering van het tijdelijk document dat wordt afgeleverd in afwachting van de elektronische kaart (momenteel is dat de “bijlage 15”). De sociale partners vragen aan de steden en gemeenten om deze woonstcontrole zo snel mogelijk uit te voeren. Ze vragen ook om onmiddellijk over te gaan tot de aflevering van het tijdelijk document (dat wordt afgeleverd in afwachting van de elektronische kaart) na een positieve beslissing over de gecombineerde vergunning.

Ook vragen de sociale partners aan de steden om een loket te voorzien met het nodige personeel waar de gecombineerde vergunning sneller wordt afgeleverd. Het aantal VTE kan afhangen van de grootte van de stad.

De sociale partners vragen een vlottere procedure bij NARIC voor het erkennen en inschalen van buitenlandse diploma's⁵.

1.2 Geldigheidstermijn

Vandaag geldt een arbeidskaart B voor maximum één jaar bij één bepaalde werkgever. Door deze termijn te verlengen naar vier jaar voor hogeschoolden en midden- en laaggeschoolden⁶ die een knelpuntberoep gaan uitoefenen, wordt de werkgever en de werknemer meer zekerheid geboden. Zo wordt bijvoorbeeld in Nederland en Duitsland de Europese blauwe kaart meteen voor vier jaar afgeleverd⁷.

1.3 Verschillende werkgevers

De sociale partners vragen om de mogelijkheid te creëren voor de werknemer om binnen de geldigheid van de afgeleverde gecombineerde vergunning van werkgever te veranderen op een flexibele, maar gecontroleerde manier.

De werknemer moet op eigen initiatief van werk kunnen veranderen zonder dat de nieuwe werkgever opnieuw een volledige aanvraagprocedure moet doorlopen. Dit is ook een manier om afhankelijkheid van één werkgever tegen te gaan, met name in het geval van laag- of

---

⁵ Commissie Diversiteit (6 oktober 2014). Advies hogeschoolde nieuw- en oudkomers. http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/COMD_ADV_20141006_hogeschoolde_nieuwkomers.pdf

⁶ Middengeschoolden zijn werknemers met hoogstens een diploma van secundair onderwijs of van een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs, of een gelijkwaardig diploma of getuigschrift

⁷ Mussche, N., Corluy, V., Marx, I., Haemels J. (2013). Arbeidsmarktonderzoek als instrument en basis bij toekomstig arbeidsmigratiebeleid en EU vrijhandelsakkoorden. Centrum voor sociaal beleid Herman Deleeck. VIONA-onderzoek

middengeschoolde werknemers. De nieuwe werkgever dient zich wel bewust te zijn dat hij/zij aansprakelijk is voor de reglementaire tewerkstelling van de derdelander.

In geval van een hooggeschoolde derdelander moet deze naar een andere hooggeschoolde functie kunnen overstappen op voorwaarde dat die nog steeds aan de salarisdrempel voldoet. In geval van een middengeschoolde en laaggeschoolde derdelander dienen deze enkel in andere knelpuntberoepen aan de slag te kunnen gaan. Om dit te kunnen controleren dient de vorige werkgever de beëindiging van de tewerkstelling door te geven en de nieuwe werkgever een kopie van het nieuwe arbeidscontract aan de Dienst Economische Migratie te bezorgen. Dit moet gebeuren in de nodige transparantie met de werknemer.

2 Knelpuntberoepen

De sociale partners vragen dat tewerkstelling van derdelanders in een knelpuntberoep in midden- of laaggeschoolde functies wordt vrijgesteld van een individueel arbeidsmarktonderzoek.

Vandaag wordt er reeds van een specifieke knelpuntberoepenlijst⁸ gebruik gemaakt, maar enkel in verband met de tewerkstelling van langdurig ingezetenen. Deze lijst dateert echter nog van 2006, maar in de beleidsnota 2014-2019 werd het voornemen opgetekend om een dynamische knelpuntberoepenlijst te ontwikkelen⁹. De sociale partners wensen dat de doelgroep uitgebreid wordt tot alle derdelanders en wensen te worden betrokken bij de opmaak en evaluatie van deze dynamische en specifieke knelpuntberoepenlijst.

De procedure gebaseerd op een individueel arbeidsmarktonderzoek dient nog steeds te blijven bestaan voor niet-knelpuntberoepen.

3 Internationale overeenkomst

Om moeilijk te rechtvaardigen discriminatie op basis van nationaliteit te vermijden, vragen de sociale partners om de huidige nationaliteitsvoorwaarde, gekoppeld aan het bestaan van internationale tewerkstellingsakkoorden met bepaalde landen, te schrappen.

De sociale partners zijn geen vragende partij om deze internationale akkoorden als criterium te vervangen door de sociale zekerheidsakkoorden, maar er dient wel aandacht te worden besteed aan de exporteerbaarheid van opgebouwde rechten.

4 Hooggeschoolden en de Europese blauwe kaart

Vlaanderen heeft reeds één van de meest eenvoudige systemen om hooggeschoolde derdelanders toe te laten. De invulling van een vacature voor een hooggekwalificeerde baan is vrijgesteld van een arbeidsmarktonderzoek indien ze voldoet aan een inkomenseis.

---

⁸Lijst beroepen voor versoepelde procedure arbeidskaarten in het Vlaamse Gewest, https://www.werk.be/sites/default/files/migratie_lijstknelpuntberoepen.pdf

⁹ p43 in Vlaamse Regering (2014). Beleidsnota 2014-2019: Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie.

De sociale partners dringen erop aan dat naast de Europese blauwe kaart de mogelijkheid behouden blijft om eigen regelgeving rond arbeidsmigratie van hooggeschoolden uit te werken gebaseerd op de behoeften van de Vlaamse arbeidsmarkt.

5 Arbeidskaart in België aanvragen

De sociale partners vragen dat om tegemoet te komen aan de krapte op de arbeidsmarkt wordt onderzocht hoe personen zonder wettig verblijf die in de informele economie werken de transitie van informele naar formele tewerkstelling kunnen maken en een arbeidskaart kunnen bekomen.

Het onderzoek kan met name aandacht besteden aan bestaande regelgeving in Frankrijk, Spanje en Portugal.

6 Beroepskaart

Er dient te worden onderzocht of de beroepskaart voor zelfstandigen mee kan worden genomen in de gecombineerde vergunning.

6.1 Economische meerwaarde

Door de regionalisering van de beroepskaarten krijgen de gewesten de mogelijkheid om de invulling van het criterium economische meerwaarde te wijzigen. De sociale partners vragen dat de a priori toetsing van de economische meerwaarde soepeler wordt ingevuld.

7 Studentenmigratie

De sociale partners zijn vragende partij voor een effectief en efficiënt beleid inzake studentenmigratie dat vertrekt vanuit de Vlaamse behoeften en dat, binnen de Europese richtlijnen, een geïntegreerd geheel vormt met het Vlaamse beleid inzake arbeidsmigratie.

Volgende aandachtspunten kunnen alvast worden meegegeven:

- De sociale partners vragen dat wordt ingezet op het aantrekken van studenten uit derde landen voor die studierichtingen waar de Vlaamse arbeidsmarkt de grootste nood aan afgestudeerden ervaart. Dit aantrekken kan bijvoorbeeld aan de hand van gunstige studiebeurzen gebeuren. In vergelijking met economische migratie heeft studiemigratie het voordeel dat afgestudeerden een erkend Belgisch diploma hebben. Van belang is vervolgens dat die studenten die na het behalen van hun diploma de Vlaamse arbeidsmarkt willen betreden, hier ook effectief aan de slag kunnen. Volgens de nieuwe Europese Richtlijn 2016/801 zullen pas afgestudeerde studenten zodra de richtlijn wordt omgezet negen maanden¹⁰ hebben om werk te vinden in hun sector. De sociale partners vragen dat dit wordt verlengd tot een jaar. Aangezien zij aanvankelijk een lagere wedde zullen hebben, vragen de sociale partners dat een lagere salarisdrempel voor pas afgestudeerde hooggeschoolden

---

¹⁰ Artikel 25 in Richtlijn (EU) 2016/801 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van derdelanders met het oog op onderzoek, studie, stages, vrijwilligerswerk, scholierenuitwisseling, educatieve projecten of au-pairactiviteiten

wordt ingevoerd. Dit is reeds het geval in Nederland, waar afgestudeerden van buiten de EU na afronding van de opleiding gedurende één jaar op zoek mogen naar een baan. Voor hen geldt ook een afzonderlijk salariscriterium (€ 27.565,92 per jaar incl. vakantiebijslag)¹¹.

- ▀ De sociale partners vragen dat de haalbaarheid wordt onderzocht van de mogelijkheid dat derdelanders die aan een Vlaamse onderwijsinstelling een diploma hoger onderwijs behaalden gedurende vijf jaar vlotter tussen Vlaanderen en hun land van herkomst kunnen reizen.
- ▀ De internationale aantrekkingskracht van Vlaanderen voor studenten en onderzoekers uit derde landen dient te worden verhoogd. Een goed voorbeeld in dit verband is Nederland¹².

8 Actieve rekrutering uit derde landen

De sociale partners vragen dat wanneer het al aanwezige arbeidspotentieel en de arbeidsmigratie vanuit andere EU-landen niet meer volstaan om bepaalde vacatures in te vullen, de VDAB in samenwerking met de andere bevoegde instanties zoals Flanders Investment en Trade via tijdelijke rekruteringsacties actiever voor knelpuntberoepen rekruteert uit derde landen.

Het succes van deze rekrutering uit derde landen is gedeeltelijk afhankelijk van hoe Vlaanderen zich profileert als regio om te werken en te wonen.

Deze actieve rekrutering dient deel uit te maken van een breder beleid dat rekening houdt met de belangen van het herkomstland en het principe van ethische rekrutering.

9 Handhaving

De sociale partners dringen erop aan dat de nodige middelen worden vrijgemaakt om voldoende controles te kunnen organiseren om mogelijke misbruiken te voorkomen. Daarbij is een goede samenwerking tussen de inspectiediensten van belang.

10 Elektronisch platform

De sociale partners vragen dat de Gewesten in het op te richten elektronisch platform (Art. 40 SWA¹³) kunnen nagaan wie waar een arbeidskaart heeft aangevraagd, en ook waarom deze desgevallend is geweigerd. Het platform kan zo, een databank voor controle, monitoring en evaluatie van arbeidsmigratie vormen.

Het is voor de sociale partners van groot belang dat er vaart wordt gemaakt met de ontwikkeling van dit elektronisch platform, er de nodige middelen voor worden vrij gemaakt en dat er gebruik kan worden gemaakt van de bestaande Limosa.

---

¹¹ Sociaal-Economische Raad (2014). Arbeidsmigratie. Advies 14/9

¹² Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen (november 2017). Internationaal toptalent aantrekken en verankeren.

¹³ Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten